

περὶ τοῦ καλοῦ μεταφυσικῆς αὐτοῦ· διότι ὄχι μόνον ὠριμώτερον ἔργον τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως εἶναι, ἀλλὰ καὶ εἰδικῶς τὴν μεταξὺ Ἄγαθοῦ καὶ καλοῦ πραγματεύεται σχέσιν.

Ὅ,τι λέγομεν περὶ τῆς καθόλου τῶν νεοπλατωνικῶν μεθόδου ἐν τῷ φιλοσοφεῖν, ἰσχύει καὶ περὶ τῆς καλολογίας τοῦ Πλωτίνου: Ἐν τοῖς περὶ τοῦ καλοῦ βιβλίοις ποῦ μὲν φαίνεται ἀναπτύσσων ἀκαδημαϊκὰς ἰδέας, ποῦ δὲ πολεμῶν στωϊκὰ πρὸ πάντων φιλοσοφήματα ἐπὶ πλατωνικῶν ἐρειδόμενος ἀρχῶν. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ μερικά τῆς καλολογίας αὐτοῦ θεωρήματα, μέχρι καὶ τῶν πλαστικωτάτων εἰκόνων καὶ τύπων, ἐν οἷς τυγχάνουσιν ἐκπεφρασμένα, εἰσὶν ἐν πολλοῖς εἰλημμένα ἐκ τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος. Πλὴν οἱ ἔνθεν κακεῖθεν ἀποσπασθέντες, καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ πῶς ἀκρωτηριασθέντες καὶ παθόντες κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα, οἰκοδομητικοὶ οὗτοι λίθοι, ἀφοῦ ξεσθῶσιν ἐκ νέου καὶ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν στάθμην, τοῦτο μὲν Πυθαγορείων τοῦτο δὲ Ἀριστοτελικῶν θεωριῶν καὶ κανόνων, ἀνοικοδομοῦνται ὑπὸ τοῦ Πλωτίνου ἐπὶ τῶν ἰδιαιτέρων βάσεων τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας. Ἀληθῶς εἰπεῖν, τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο πρόκειται ἡμῖν σήμερον ἐσκιαγραφημένον ὡς ὑπὸ ταχέως σχεδιογράφου μᾶλλον παρά ἐκτισμένον ὡς ὑπὸ ἐπιμελοῦς ἀρχιτέκτονος. Διότι ὅπως δὲν συγγράφει πρὸς σύνταξιν ἑνὸς συμμετρου, ἀρμονικοῦ καὶ τελείου φιλοσοφικοῦ συστήματος ὁ Πλωτίνος, ἀλλ' ἀφήνει ἡμᾶς νὰ τὸ συναρμολογήσωμεν ἐκ τῶν ὀπισθεν τῆς κριτικῆς καὶ ἐρμηνευτικῆς αὐτοῦ διαφανομένων ἰδεῶν του, οὕτω περιμένει καὶ νὰ συνδυάσωμεν καὶ συμπληρώσωμεν εἰς ἓν ὅλον τὰς τῆδε κακεῖσε διεσπαρμένας περὶ τοῦ καλοῦ θεωρίας του. Καὶ ναὶ μὲν ἐν δυσὶν — τοῖς ἀνωτέρω μνημονευθεῖσιν — βιβλίοις πραγματεύεται ἀποκλειστικῶς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο· ἀλλ' οὔτε αὐστηράν τινα συστηματικότητα τηρεῖ ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἐξαντλεῖ κἂν ἐνταῦθα. Ὁ θέλων νὰ γνωρίσῃ ἀνελλιπῆ τὴν περὶ τοῦ καλοῦ διδασκαλίαν τοῦ Πλωτίνου ἀνάγκη νὰ μελετήσῃ ἅπαντα τὰ τῶν Ἐννεάδων βιβλία, νὰ περισυλλέξῃ τὰ σχετικὰ χωρία (1), διαφυλλάτων τὴν σημασίαν, ἣν ἕκαστον ἔχει, ὡς ἐκ

τῆς ἐν ἧ εὔρηται συναφείας πρὸς τε τὰ ἠγούμενα καὶ τὰ ἐπόμενα, νὰ συγκρίνῃ ταῦτα πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαιότεροις ἀνάλογα, καὶ τότε, συνδυάζων καὶ συναρμολογῶν, θὰ δυνηθῆ νὰ ὀρίσῃ τὴν καλολογίαν τοῦ Πλωτίνου. Ὁμολογοῦμεν ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐπίπονον ταύτην ἐργασίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κατορθωθῆ τι πλήρες καὶ ἄρτιον σύστημα. Ἀλλὰ τὰ περὶ τὴν διαίρεσιν καὶ τοὺς τύπους ταῦτα μειονεκτήματα παρέρχεται τις ἀπαρατήρητα, ἐνώπιον τῶν πλεονεκτημάτων, ἅπερ ἢ θεωρία τοῦ Πλωτίνου κέκτηται τόσον ὡς πρὸς τὰς γενικὰς ἀρχάς, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς ψυχολογικὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου λεπτομερείας, τὰς ὁποίας πρώτην φορὰν ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ φιλοσοφίᾳ. Διὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς ταύτας ἀρετὰς ἢ καλολογία τοῦ Πλωτίνου θεωρεῖται, καὶ δικαίως, ὑφ' ἀπάντων τῶν περὶ αὐτῆς πραγματευομένων ὡς μεσάζουσα μεταξὺ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας τοῦ καλοῦ ἐπιστήμης: Ὅπως ἢ φιλοσοφία ἐν γένει, οὕτως ἢ καλολογία τῶν νεωτέρων ἐθνῶν ἀρχεται ἀφ' οὗ σημείου καταλείπει αὐτὴν ὁ Πλωτίνος.

Περὶ τῆς καλολογίας τοῦ Πλωτίνου ἔχουν γράψῃ, καθ' ὅσον ἡμεῖς ἠδυνήθημεν νὰ γνωρίσωμεν ἐνταῦθα:

Ὁ Lindeblad. Plot. de pulcro. Lundae. 1830.

Ἡ πραγματεία αὕτη κατ' οὐδὲν διασαφίζει ἢ προάγει τὰς περὶ τοῦ καλοῦ θεωρίας τοῦ Πλωτίνου, ἀφήνει δὲ σκοτεινὴν καὶ ἀόριστον τὴν μεταξὺ Ἄγαθοῦ καὶ καλοῦ σχέσιν. (2)

Ὁ E. Müller. Ἐν τῇ Geschichte der Theorie der Kunst bei den Alten. Breslau. 1834—37.

Τὸ πέμπτον κεφάλαιον τοῦ II τόμου τοῦ κλασσικοῦ τούτου ἔργου ἀποτελεῖ ζωηρὰν ἀλλὰ σύντομον ἐκθεσιν, ἐν ἧ αἰ περὶ τοῦ

σεις, ὡς λαμβάνει ὁ Πλωτίνος ἐκ τῶν τεχνῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς γλυπτικῆς, τῆς μουσικῆς, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς πρὸς διασάφισιν τοῦ ἑκάστοτε θέματος αὐτοῦ εἶναι ἡμῶς πάντοτε τοιαῦτα, ὅστε νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς περὶ τῶν σχετικῶν τεχνῶν καλολογικὰς τοῦ Πλωτίνου θεωρίας.

(2) Πρὸς E. Müller ἐν τῷ κατακτῶν συγγράμ. II σελ. 290. α.

[1] Ἰστέον ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων τούτων δὲν εἶναι εἰμὴ παραδείγματα καὶ παρουσιώ-